Lietas arhīva Nr. A42-01870-21/27
ECLI:LV:ADRJRIT:2021:1101.A420187021.11.S

**ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA**
**RĪGAS TIESU NAMS**

S P R I E D U
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2021.gada 1.novembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese A.Karnīte,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Rīgas bāriņtiesas 2020.gada 13.novembra lēmuma Nr.1-6/2076 atcelšanu.

**Aprakstošā daļa**

[1] Rīgas bāriņtiesa (turpmāk – bāriņtiesa) ar 2020.gada 13.novembra lēmumu Nr.1-6/2076 (turpmāk – Lēmums) *(lietas 48. – 52.lapa)* nolēma pārtraukt /pers. B/ (turpmāk – meita, bērns) aizgādības tiesības pieteicējam /pers. A/, pamatojot to šādi.

[1.1] Konkrētajā gadījumā ir vērtējams, vai vecāks spēj nodrošināt bērna aprūpi un uzraudzību un ja attiecīgie apstākļi tiek konstatēti, ir jālemj par obligātā administratīvā akta izdošanu, t.i., jālemj par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu pieteicējam.

[1.2] Bāriņtiesa konstatējusi, ka līdz 2020.gada 31.jūlijam aizgādību pār meitu pieteicējs īstenojis kopā ar sievu – meitas māti. Minētajā datumā pieteicēja sieva nomirusi un pieteicējs aizgādību pār meitu īstenojis viens. Tā kā meitai attiecības ar tēvu pēc mātes nāves pasliktinājās un viņa nespēja viena aprūpēt tēvu (pieteicējs ir neredzīgs un viņam ir cukura diabēts), viņa pārvākusies dzīvot pie mātes māsas /pers. C/ (turpmāk – trešā persona).

[1.3] Pieteicējam saglabājas augsti riski, kas saistīti ar dzīvesvietas nodrošināšanu meitai, jo pieteicējs ilgtermiņā nespēs apmaksāt 3 istabu dzīvokļa maksājumus. Savukārt invaliditātes pensija pieteicējam pārsniedz noteikto summu, lai dienests varētu piešķirt pabalstu dzīvokļa samaksai. Pieteicējs intensīvi meklē vienistabas dzīvokli, bet sociālās palīdzības jomas speciālistu ieteiktos variantus saistībā ar dzīvesvietu pieteicējs ir noraidījis kā viņam nepieņemamus, kas, bāriņtiesas ieskatā, liecina par to, ka pieteicējs šobrīd nespēj nodrošināt meitai pienācīgus dzīves apstākļus.

[1.4] Pieteicējam nav pietiekamas izpratnes par adekvātu lomu sadalījumu ģimenē, jo viņš liek uzņemties meitai nesamērīgas rūpes un atbildību par viņu – pavadīt pieteicēju trīs reizes nedēļā uz hemodialīzi, pēc procedūras pavadīt atpakaļ uz mājām, nodrošināt pieteicēju ar nepieciešamajiem medikamentiem, kas bāriņtiesas ieskatā liecina par to, ka pieteicējs šobrīd nespēj nodrošināt meitai tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

[1.5] Tāpat, kā liecina Rīgas Sociālā dienesta sniegtā informācija, pieteicējam nav pietiekamas izpratnes par meitas emocionālajām vajadzībām, jo sarunā ar meitu noskaidrots, ka meita pašreiz ir ļoti sāpināta par tēva rīcību un attieksmi pret viņu. Pieteicēja nesavaldība, rupjie vārdi, atteikšanās no personīgo mantu atdošanas, kā arī meitas mātes piemiņas vērtu lietu pārdošana meiteni dziļi aizvainojusi. Pieteicējs atslēdzis meitai mobilo telefonu, jo nevēloties turpināt tā apmaksu, ņemot vērā, ka meita uz tālruņa zvaniem neatbildot. Bāriņtiesa uzskata, ka šāda reakcija no tēva puses padziļina konfliktu ar meitu. Pieteicējs nerīkojas kā atbildīgs tēvs, lai konfliktu mazinātu, nevēršas Rīgas Sociālajā dienestā, lai nodrošinātu meitai psihoemocionālu palīdzību pēc smagi traumējoša notikuma – mātes nāves.

[1.6] Attiecībā uz norādīto problēmjautājumu saistībā ar attiecībām ar meitu, paskaidrojumos Rīgas Sociālajam dienestam pieteicējs norādījis, ka Rīgas Sociālais dienests nodrošinās viņam aprūpi, līdz ar to pieteicējs demonstrē izpratnes trūkumu par sadarbības ar Rīgas Sociālo dienestu būtību bērna attīstībai nelabvēlīgo apstākļu novēršanā un egocentriski fokusējas tikai uz savām vajadzībām. Par to liecina arī sarunā ar sociālo darbinieku pieteicēja paskaidrotais, ka tad, ja meita dzīvotu pie viņa, meitai būtu jānodrošina tikai zāļu sagatavošana trīs reizes nedēļā, jo aprūpes mājās pakalpojums viņam esot nodrošināts.

[1.7] Bāriņtiesa secinājusi, ka ģimenē ir riski saistībā ar meitas aprūpi un uzraudzību. Pieteicējam ir augsts risks saistībā ar ģimenē sociālo problēmu neatzīšanu, formālu sadarbību ar Rīgas Sociālo dienestu, kā rezultātā pieteicējs nespēj nodrošināt meitai labvēlīgu sociālo vidi. Minēto apliecina Rīgas Sociālā dienesta sniegtā informācija. Tāpat arī Rīgas Sociālais dienests konstatējis, ka pieteicējs daļēji nodrošina meitas pamatvajadzības, vienlaicīgi neatzīst pastāvošās sociālās problēmas, kā rezultātā eskalējusies konfliktsituācija starp pieteicēju un meitu.

[1.8] Bāriņtiesai nav pamata uzskatīt, ka pieteicējs šobrīd spēj pilnvērtīgi nodrošināt meitas aprūpi un uzraudzību, jo Rīgas Sociālā dienesta sniegtā informācija, pieteicēja sniegtie paskaidrojumi un meitas sniegtais viedoklis norāda uz ilgstošām psihoemocionālām problēmām ģimenē. Pieteicējs nav izmantojis pašvaldības resursus, lai novērstu meitas attīstībai nelabvēlīgos apstākļus ģimenē un lai novērstu iemeslus meitas aizgādības tiesību pārtraukšanai.

[1.9] Bāriņtiesa secinājusi, ka pieteicējs šobrīd nespēj veikt meitas aprūpi un uzraudzību. Atrodoties pieteicēja aizgādībā, tiek nopietni apdraudēta meitas emocionālā stabilitāte, ģimenē nav nodrošināta meitas augšanai un labvēlīgai attīstībai piemērota vide, līdz ar to pastāv no tiesību normām izrietošie

priekšnoteikumi bērna šķiršanai no ģimenes un nav iespējams piemērot citu līdzekli bērna interešu nodrošināšanai, kā vienīgi pārtraukt meitas aizgādības tiesības pieteicējam.

[2] 2021.gada 8.februārī Administratīvajā rajona tiesā pēc piekritības no bāriņtiesas saņemts pārsūtītais *(lietas 4.lapa)* pieteicēja pieteikums, kurā pieteicējs lūdz atcelt bāriņtiesas Lēmumu *(lietas 5. – 6.lapa)*.

Pieteikumā norādīts, ka ārsti pārspīlē pieteicēja veselības stāvokli un ka pieteicējs ikdienā spēj pats par sevi parūpēties, neskatoties uz to, ka viņš ir neredzīgs un ka viņam ir cukura diabēts. Pieteicējs norāda, ka spēj parūpēties par meitu. Meita viņu atbalsta, bet nerūpējas par viņu. Pieteicējs nekad nav licis meitai par sevi uzņemties rūpes, tikai reizēm lūdzis viņas palīdzību. Tāpat pieteicējs apzinās to, ka meitai mātes zaudējums ir radījis ciešanas un pārdzīvojumus. Ar trešo personu – meitas aizbildni – /pers. C/ (turpmāk – aizbildne), pieteicējam ir radies strīds par nebūtiskām lietām un pieteicējs uzskata, ka aizbildne noskaņo meitu pret viņu. Pieteicējs noliedz to, ka nav devis meitai atļauju ņemt viņas personīgās mantas vai to ka viņš kādas no tām būtu pārdevis. Attiecībā uz dzīvokļa īri pieteicējs norāda, ka Rīgas Sociālais dienests nav iedziļinājies palīdzības sniegšanā jauna dzīvokļa meklējumos, pieteicējs pats atradis jaunu dzīvokli un kopš 2020.gada 24.novembra tur dzīvo. Līdz ar to pieteicējs uzskata kā nepamatotus arī Lēmumā norādītos argumentus par to, ka viņš nespēj meitai nodrošināt dzīvesvietu.

[3] 2021.gada 28.jūnijā tiesā saņemti aizbildnes, paskaidrojumi par pieteikumu *(lietas 36. – 37.lapa)*. Aizbildne norāda, ka līdz pieteicēja sievas nāvei sieva bija tā, kas rūpējās par pieteicēju. Kad pieteicēja sievas veselības stāvoklis pasliktinājās, pieteicēja aprūpi, cik tas bija iespējams, uzņēmās aizbildne vai meita, vai arī /pers. D/ (persona, kas bija pieteicēja sievas aizbildniecībā). Pieteicēja sieva aizbildnei lūdza paņemt meitenes aizbildniecībā, ja ar viņu kaut kas notiks, jo viņa negribēja atstāt meitenes pieteicēja aizbildniecībā pieteicēja veselības stāvokļa dēļ. Aizbildne atzīst, ka ir pacēlusi balsi pret meitenēm, taču viņa nekad nav pret meitenēm izturējusies tik nežēlīgi kā pieteicējs. Kad pieteicēja sievai kļuva slikti, visus mājas darbus, kā arī pieteicēja aprūpi bija jāuzņemas meitenēm. Pēc sievas nāves pieteicējs meitai bija stāstījis, ka viņa paliks dzīvot pie pieteicēja, taču /pers. D/ un /pers. E/ dzīvos pie /pers. F/. Tāpat pieteicējs paziņoja aizbildnei, ja viņa nevēlas pieņemt pieteicēja noteikumus, viņa vairs nevar uzturēties pieteicēja dzīvesvietā, kaut arī aizbildne tajā laikā bija tur deklarējusies. Nevēloties jaunus strīdus, viņa pameta pieteicēja dzīvesvietu. Pēc laika aizbildni uzrunāja bāriņtiesa, aicinot sniegt viedokli, vai viņa ņems meitenes savā aizbildniecībā, jo, kā norādīja bāriņtiesa, pieteicējs meitenes padzinis no mājām. Tāpat pieteicējs aizliedzis ne tikai meitenēm, bet arī aizbildnei paņemt savas personīgās mantas, tai skaitā arī tās, kuras meitenēm dāvinājusi pieteicēja sieva. Daļa no meiteņu mantām tikusi pārdota. Pieteicējs gan no aizbildnes, gan no meitas turpina pieprasīt naudu. Tādēļ viņa uztraucas, ka pieteicēju interesē tikai nauda un ka arī pēc meitas pilngadības sasniegšanas viņš turpinās pieprasīt no meitas naudu. Tāpēc aizbildne lūdz tiesu neatjaunot pieteicējam aizgādības tiesības pār meitu.

[4] 2021.gada 28.jūnijā tiesā saņemti meitas paskaidrojumi par pieteikumu *(lietas 38.lapa)*. Meita norāda, ka strīds starp pieteicēju un viņu aizsākās sarunas laikā, kad pieteicējs atteicās uzklausīt viņu un meita paziņoja, ka dzīvos pie aizbildnes. Pieteicējam minētais ļoti nepatika un viņš meitai ar pārējām divām meitenēm lika izvākties no mājām. Tāpat pieteicējs atņēma meitenēm telefonu SIM kartes. Pēc pāris dienām pieteicējs rakstīja meitai, draudot, ka nodarīs pāri meitas draugam, ja viņa neaizies pie pieteicēja. Neilgi pēc tam meita nonāca slimnīcā, kur pieteicējs viņu apciemoja. Apciemojuma laikā pieteicējs pieprasīja pusi samaksu par dzīvokļa īri un komunālajiem maksājumiem. Meita, lai arī dzīvo pie aizgādnes, apsveic pieteicēju svētkos, taču pieteicējs atbild rupji un nepieklājīgi. Meita, uzzinājusi, ka pieteicējs ir vērsies tiesā, sazinājās ar viņu, vēloties izrunāties, taču pieteicējs izvairījās no atbildes, vienlaikus pieprasot no meitas naudu un izsakot draudus meitai. Meita uzskata, ka pieteicējs nav pelnījis to, ka viņam tiek atjaunotas aizgādības tiesības pār viņu.

[5] 2021.gada 14.jūlijā tiesā saņemti bāriņtiesas paskaidrojumi par pieteikumu *(lietas 44. – 46.lapa)*, kuros tā norāda, ka uzskata pieteikumu par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz jau Lēmumā norādīto un papildus norādot turpmāko.

[5.1] Vērtējot pieteikumu, secināms, ka pieteicējs pauž savu subjektīvo viedokli un interpretāciju par lietas faktiskajiem apstākļiem. Bāriņtiesa saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto, kā arī ņemot vērā lietā esošos faktiskos apstākļus, pieņēma pamatotu lēmumu, prioritāri nodrošinot meitas interešu un tiesību aizsardzību. Bāriņtiesa uzskata, ka pieteicēja subjektīvās tiesības un viedoklis nedrīkst tikt vērtēts augstāk vai vienlīdzīgi ar nepilngadīgās meitas tiesiskajām interesēm un nepieciešamību tās nodrošināt un aizsargāt.

[5.2] Tāpat bāriņtiesa informē, ka aizbildne tai ir paskaidrojusi, ka meita ar pieteicēju nekontaktējas, viņu attiecībās kopš aizgādības tiesību pārtraukšanas uzlabojumu nav. Pieteicējs nav izrādījis interesi par meitu. Pieteicējs ir pieprasījis atgriezt viņam naudas līdzekļus, kas atradušies uz meitas bankas konta. Meita paskaidrojusi, ka ar pieteicēju kontakta nav, izņemot, kad pieteicējs meitai atprasījis viņa paša meitai dotos naudas līdzekļus. Tāpat pieteicējs meitai liedzis iespēju piekļūt saviem izglītības dokumentiem, kas ierobežojuši meitas iespējas nodibināt darba tiesiskās attiecības. Aizbildnes ģimenē meita jūtas labi un ir aprūpēta.

[5.3] Bāriņtiesas ieskatā, ņemot vērā meitas vecumu, viņas sniegtā informācija un paustais viedoklis, izlemjot jautājumu par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu, ir īpaši svarīgs un ņemams vērā. Norādītais kopumā liecina, ka situācija pieteicēja un meitas attiecībās kopš aizgādības tiesību pārtraukšanas pieteicējam nav mainījusies, pieteicējs nav apzinājies savu vainu un atbildību par izveidojušos situāciju. Tāpat pieteicējs nav mēģinājis atjaunot attiecības ar meitu, uzklausot viņas viedokli.

[5.4] Bāriņtiesa vērš tiesas uzmanību, ka pieteicējs pieteikumā kopā nenorāda uz objektīviem un pamatotiem iebildumiem pret Lēmumu, kas liecina, ka bāriņtiesa konkrētajā situācijā uz minētā Lēmuma pieņemšanas brīdi pieņēma pamatotu, faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, un bērna interesēm atbilstošu lēmumu. Līdz ar to bāriņtiesa uzskata pieteikumu par nepamatotu un lūdz tiesu to noraidīt.

[6] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmajai daļai, administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Savukārt atbilstoši Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.panta pirmajai daļai administratīvo lietu tiesa var izskatīt rakstveida procesā, ja iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu un tiesa nav atzinusi par nepieciešamu lietu izskatīt tiesas sēdē.

Tā kā tiesa, sagatavojot lietu izskatīšanai un pārbaudot lietas materiālus, nekonstatēja tādu apstākļu esību, kas būtu par šķērsli lietas izskatīšanai rakstveidā, kā arī puses uz to nav tiesai norādījušas, ievērojot lietas dalībnieku procesuālās intereses, lieta tiek skatīta rakstveida procesā.

**Motīvu daļa**

**I**

[7] Tiesa konstatē, ka lieta ierosināta par Lēmuma atcelšanu. Ar Lēmumu pieteicējam tika pārtrauktas meitas aizgādības tiesības.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo daļu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Savukārt atbilstoši minētā likuma 219.pantam nepilngadība personām turpinās tik ilgi, kamēr tās sasniedz astoņpadsmit gadu vecumu.

Atbilstoši personu datu pārlūkam pieteicēja meita dzimusi /dzimšanas datums/. Tādējādi /datums/ viņa sasniegusi astoņpadsmit gadu vecumu un pilngadību.

Līdz ar to 2021.gada 31.jūlijā, meitenei sasniedzot pilngadību, Lēmums ir zaudējis spēku. Secīgi šobrīd tiesai nav pamata lemt par Lēmuma atcelšanu.

Tiesa 2021.gada 2.augustā nosūtīja pieteicējam vēstuli *(lietas 109.lapa)* aicinot viņu līdz 2021.gada 20.augustam izteikt viedokli par tiesvedības izbeigšanu šajā lietā vai par pieteikuma prasījuma precizējumu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.panta otrajai daļai. Pieteicējs ne līdz tiesas noteiktajam datumam, ne līdz pat lietas izskatīšanai tiesā savu viedokli tiesai nesniedza.

Tā kā tiesa nevar lemt par Lēmuma atcelšanu, bet pieteicējs nav precizējis prasījumu lūdzot tiesu atzīt lēmuma prettiesiskumu, tiesai būtu tiesvedība jāizbeidz.

Tomēr konkrētajos apstākļos ņemams vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām (turpmāk – Konvencija) 3.pantā noteiktais, ka visās darbībās, kas saistītas ar bērniem, neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai privātas sociālās nodrošināšanas institūcijas, tiesas primārajam apsvērumam ir jābūt bērna vislabākajām interesēm.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantā noteikti principi, kādi jāievēro, izskatot lietas, kas skar bērna tiesības un intereses, tas ir, tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras, un visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses.

Tādejādi, lai arī pieteikumu tiesā iesniedzis pieteicējs un viņam ir tiesības atteikties no pieteikuma vai precizēt pieteikumu, bet tā kā konkrētajā lietā viņš uz tiesas aicinājumu nav atsaucies, tiesa atzīst, ka, ievērojot bērna tiesības un intereses, konkrētās lietas ietvaros ir pieļaujams turpināt tiesvedību, pārbaudot, vai Lēmums tika pieņemts bērna interesēs, proti, vērtēt Lēmuma tiesiskumu.

**II**

[8] Civillikuma 177.pants noteic, ka līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam). Bērna uzraudzība nozīmē rūpes par bērna paša drošību un trešās personas apdraudējuma novēršanu. Ar tiesībām noteikt bērna dzīvesvietu saprotama dzīvesvietas ģeogrāfiskā izvēle un mājokļa izvēle.

Civillikuma 203.panta pirmā daļa noteic, ka aizgādības tiesības vecākam tiek pārtrauktas, ja bāriņtiesa atzīst, ka:

1) ir faktiski šķēršļi, kas liedz vecākam iespēju aprūpēt bērnu;

2) bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vecāka vainas dēļ (vecāku apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ);

3) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību;

4) vecāks ir devis piekrišanu bērna adopcijai, izņemot gadījumu, kad viņš kā laulātais ir devis piekrišanu tam, ka bērnu adoptē otrs laulātais;

5) konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vecāka vardarbību pret bērnu.

Savukārt minētā panta trešā daļa noteic, ka aizgādības tiesības vecākam var tikt pārtrauktas arī gadījumos, kad vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības, nepildot tiesas nolēmumu lietā, kas izriet no aizgādības vai saskarsmes tiesībām, ja tas nodara būtisku kaitējumu bērnam un ja nepastāv otram vecākam šķēršļi īstenot bērna aprūpi.

No minētajām tiesību normām secināms, ka apstākļus, kas var būt pamatā jautājuma lemšanai par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, var iedalīt objektīvos apstākļos un subjektīvos apstākļos. Apstāklis – faktiski šķēršļi, kas liedz iespēju aprūpēt bērnu – ir atzīstams par objektīvu apstākli, jo iemesls, kādēļ vecāks nespēj aprūpēt bērnu, nav tieši atkarīgs no vecāka gribas, savukārt pārējie apstākļi atzīstami par subjektīviem apstākļiem, jo šajos gadījumos vecāka nespēja aprūpēt bērnu ir saistīta ar vecāka gribu.

Kā izriet no lietas materiāliem, bāriņtiesa Lēmumā ir konstatējusi, ka pastāv subjektīvie apstākļi – pieteicējs ļaunprātīgi izmantoja savas vecāka tiesības un nenodrošināja bērna aprūpi un uzraudzību.

Tādējādi minētais ir pārbaudāms konkrētās lietas ietvaros.

[9] No lietas materiāliem izriet turpmākais.

[9.1] Pieteicējs paskaidrojumos bāriņtiesai *(lietas 60.lapa)* paudis viedokli, ka viņš pats sevi var pilnībā aprūpēt un rūpējās gan par meitu, gan par sievas aizbildnībā esošajām meitenēm. Viņš esot atradis asistentu, kurš palīdzēs apmeklēt procedūras. Citam nekam viņam palīdzība neesot vajadzīga. Meitene esot apsolījusi pieteicējam viņu nepamest. Pieteicējs uzskata, ka viņš spējot rūpēties pa bērnu un nodrošināt viņu ar visu nepieciešamo. Savukārt pieteikumā tiesai pieteicējs norādījis *(lietas 5.lapas 2.puse un 6.lapa)*, ka viņam bija problēmas ar asinsspiedienu tāpēc, ka neviens neesot salicis zāles, jo meita neesot bijusi mājās. Veselība pieteicējam neesot ideāla, bet esot stabila. Redzes neesot. Tomēr pie tā pieteicējs esot labi pielāgojies. Pieteicējam veselība esot stabila un nemainīga.

Tāpat pieteicējs ir norādījis *(liets 70.lapa)*, ka, ja personai ir nepieciešama aprūpe dzīvesvietā, pašvaldība vispirms izvērtē to, kādas iespējas nodrošināt nepieciešamo aprūpi ir ar šo personu kopā dzīvojošajiem ģimenes locekļiem vai personām, kurām ar aprūpējamo ir kopēji izdevumi. Tā kā pieteicēja meitai nav iespējas, jo viņa vienkārši negrib, kā viņa pati norāda, un ir nogurusi no rūpēm par pieteicēju, Rīgas Sociālais dienests nodrošina pieteicēju ar aprūpētāju un pieteicējs saņem asistenta pakalpojumus. Pieteicējs nekad neesot uzspiedis meitai rūpēties par viņu. Pieteicējam nav nepieciešama īpaša kopšana, viņš neesot bezpalīdzīgs un spēj sevi apkopt.

Kā izriet no aizbildnes paskaidrojumiem bāriņtiesai *(lietas 35.lapa)*, pieteicējs par meitu sava veselības stāvokļa dēļ parūpēties nespēj. Meitene faktiski aprūpē pieteicēju, jo viņš ir gandrīz bezpalīdzīgs – akls un ir arī citas veselības problēmas. Ir nepieciešams regulāri dot zāles tēvam. Meitene ir nogurusi, aprūpējot pieteicēju, un nevēlas dzīvot pie pieteicēja. Tēvs nevēloties aprūpētāju, domā tikai par savām vajadzībām, nevis par meitas emocionālajām vajadzībām.

Arī meitene paskaidrojusi *(lietas 57.lapa)*, ka pieteicējam ir ļoti smags veselības stāvoklis. Viņa aprūpējot pieteicēju, jo viņš esot neredzīgs un viņam esot cukura diabēts, kā arī esot citas veselības problēmas. Meitenei katru otro rītu ir nepieciešams braukt līdzi uz stacionāru. Tādēļ ir jāceļas pulksten četros no rīta, bet pēc vairākām stundām tēvs ir jāpavada atpakaļ uz mājām, kur tēva aprūpi nodrošina meitene. Meitene ir runājusi ar pieteicēju par aprūpētāja nepieciešamību vai pansionātu, tomēr tēvs šādu iespēju pilnībā noliedz. Meitene mācoties Rīgas Tirdzniecības profesionālajā vidusskolas 2.kursā un to esot grūti savienot ar rūpēšanos par tēvu. Meitene ir nogurusi. Arī divas radu meitenes (/pers. E/ un /pers. D/), kuras atradās pieteicēja

meitas mātes aizbildnībā, esot rūpējušās par pieteicēju.

Tas, ka pieteicējam ir būtiskas veselības problēmas, izriet arī no ģimenes ārsta sniegtās informācijas *(lietas 53.un 54.lapa)*, pieteicējam viņa veselības stāvokļa dēļ ir nepieciešams asistents, jo viņš nespēj pastāvīgi pārvietoties. Tāpat viņam ir nepieciešams trīs reizes nedēļā veikt dialīzi. Līdz ar to pieteicēju obligāti ir nepieciešams pavadīt uz stacionāru manipulāciju veikšanai.

Kā izriet no Rīgas Sociālā dienesta sociālā darbinieka sniegtās informācijas *(lietas 58.lapa)*, pieteicējam ir nopietnas veselības problēmas, viņš ir neredzīgs un ir arī citas veselības problēmas, kuru dēļ viņam gandrīz ik pārdienas ir nepieciešams veikt medicīniskas procedūras. Pieteicējs sarunās ar sociālajiem darbiniekiem kategoriski atsakoties no aprūpētāja, lai gan viens pats bez palīdzības nespēj nodrošināt savu medicīnisko aprūpi.

Tāpat Rīgas Sociālais dienests informējis bāriņtiesu *(lietas 63.lapa)*, ka intensīva sadarbība ar pieteicēja ģimeni atjaunota 2020.gada 4.augustā, jo dienests saņēmis telefona zvanu no pieteicēja, ka mirusi sieva, kura ir pildījusi viņa asistenta pienākumus, jo pieteicējam ir nopietnas veselības problēmas, noteikta 1.invaliditātes grupa līdz 2021.gada 15.jūlijam. Pēc pieteicēja sievas nāves ģimenē iestājusies krīze. Meitene tagad dzīvojot pie aizbildnes un izvairoties sazināties ar tēvu. 2020.gada 28.augustā uz Sociālo dienestu zvanījis SIA „Med Alfa" ārsts no Hemodialīzes nodaļas, informējot, ka pieteicējam zāļu neesamības dēļ bija saasinājušās veselības problēmas. Minētajā datumā tika apsekota pieteicēja dzīvesvieta un noskaidrots, ka pieteicējs jūtas labāk, jo pēc zāļu saņemšanas Hemodialīzes nodaļā, asinsspiediens bija normalizējies. Pieteicējs paskaidrojis, ka meitene esot bijusi aizmirsusi atstāt viņam zāles trim dienām, tādēļ esot notikusi krasa pašsajūtas pasliktināšanās. Atbilstoši Sociālā dienesta sniegtajai informācijai pieteicējs ar sludinājuma starpniecību bija sameklējis asistentu, kā arī bija noformējis valsts finansētā asistenta pakalpojumu, taču ar asistentu sadarbība neizdevās, jo asistents atteicās turpināt sadarbību, uzzinot par zemo atlīdzību. Pieteicējs turpinājis meklēt asistentu, ieliekot sludinājumu portālā *ss.com*. Vienlaicīgi pieteicējs informējis dienestu, ka pie viņa dzīvesvietā esot ieradies vērtētājs saistībā ar aprūpes mājas pakalpojuma saņemšanu. Vērtētājs esot pieteicēju informējis, ka tuvākā laikā tikšot izvelēts aprūpētājs, kurš trīs reizes nedēļā nāks pie pieteicēja un nodrošinās pakalpojumus. Pieteicējam esot sarežģīta situācija, jo viņš, iespējams, nespēs samaksāt trīsistabu dzīvokļa rēķinu. Invaliditātes pensija pārsniedz noteikto summu, lai Sociālais dienests varētu piešķirt pabalstu dzīvokļa rēķina samaksai. Pieteicējs intensīvi meklējot vienistabas dzīvokli, tomēr sludinājumos pieprasītā īres maksa pārsniedz viņa iespējas to samaksāt. Turklāt pieteicējs vēlas dzīvokli, kurā var ievietot visas mēbeles, kas atrodas esošajā dzīvesvietā. Sociālās palīdzības jomas speciālistu ieteiktos dzīvesvietas variantus pieteicējs noraidījis kā viņam nepieņemamus. Ņemot vērā minēto, Sociālais dienests secinājis, ka pieteicējam ir augsti riski ar veselību, vidēji riski ar pamatvajadzību nodrošināšanu un savstarpējām attiecībām ar bērnu, jo smagā situācija ģimenē ir radījusi nopietnus konfliktus starp pieteicēju un meitu. Tāpat vidēji riski ir konstatēti problēmu atzīšanā, jo pieteicējam nav pietiekams izpratnes par to, cik sarežģīti nepilngadīgajai meitai uzņemties tēva aprūpi, kas vēl jo vairāk rada saspīlējumu ģimenē. Pieteicējs pārvērtē savas spējas aprūpēt pats sevi.

Vēlāk Rīgas Sociālais dienests informējis bāriņtiesu *(lietas 66.lapa)*, ka pieteicējam piešķirts aprūpes mājas pakalpojums un atbilstoši pieteicēja sniegtajai informācijai aprūpētājs pie pieteicēja ierodoties trīs reizes nedēļā, lai palīdzētu ikdienas mājasdarbu veikšanā. Tāpat atbilstoši pieteicēja sniegtajai informācijai pieteicējam izdevies piesaistīt iespējamo asistentu, kurš palīdzētu dienās, kad viņam nepieciešams doties uz Hemodialīzes centru. Tomēr pieteicējs oficiālas saistības ar asistentu neesot nokārtojis.

Atbilstoši Rīgas Sociālā dienesta sniegtajai informācijai *(lietas 91.lapa)*, pieteicējam no 2020.gada 2.oktobra līdz 2021.gada 28.februārim bija piešķirts aprūpes mājas pakalpojums. Izvērtējot pieteicēja ienākumus, Sociālā dienesta darbinieki konstatēja, ka pieteicējam jāveic līdzmaksājums, lai varētu turpināt pakalpojuma saņemšanu. Pieteicējs atteicās izmantot pakalpojumu, jo nevarot veikt līdzmaksājumu.

Izvērtējot iepriekš minēto, tiesa secina, ka neskatoties uz pieteicēja iebildumiem par savu veselības stāvoli, atbilstoši pieteicēja ārstu sniegtajai informācijai, pieteicējam ir nepieciešama pastāvīga uzraudzība un palīdzība, lai tiktu nodrošināta nepieciešamā medicīniskā aprūpe un veselības stāvoklis nepasliktinātos. Pieteicēja veselības stāvoklis Lēmuma pieņemšanas brīdī liedza pieteicējam pilnvērtīgi īstenot bērna uzraudzību un aprūpi, jo pats ir uzraugāms un aprūpējams. Par minēto liecina gan apstāklis, ka pieteicējam redzes problēmu dēļ ir nepieciešams pavadonis, kas viņu nogādā uz procedūrām hemodialīzes veikšanai, gan tas, ka pieteicējs ikdienā nav spējīgs pats sev sagatavot lietojamos medikamentus. Arī meitas un viņas aizbildnes sniegtie paskaidrojumi liecina, ka pieteicējs nespēj rūpēties par bērnu, bet gan ir aprūpējams pats, ko ilgstoši īstenoja pieteicēja mirusī sieva, meita, sievas aizbildnībā esošās meitenes un aizbildne.

Tādejādi no lietas materiāliem izriet, ka pieteicējam bija objektīvi šķēršļi bērna uzraudzības īstenošanai.

Tiesa atzīst, ka ne vienmēr objektīvu šķēršļu pastāvēšana bērna uzraudzībai var būt pietiekams iemesls aizgādības pārtraukšanai. Vērā ir ņemami arī individuālie apstākļi – bērna vecums, citu personu klātbūtne, kas var palīdzēt uzraudzības īstenošanā u.c.

Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicēja meita šobrīd ir sasniegusi pilngadību, savukārt Lēmuma pieņemšanas brīdī bija sasniegusi tādu vecumu, kurā personai piemīt pietiekami augsta brieduma pakāpe, lai atsevišķās dzīves jomās daļēji spētu parūpēties gan par sevi, gan par citiem.

Tomēr minētajam konkrētajā lietā nav izšķirošas nozīmes. Tiesa atzīst, ka no lietas materiāliem konstatētie apstākļi liecina ne tikai par objektīvu šķēršļu pastāvēšanu, bet arī par subjektīvu šķēršļu esību bērna aizgādības īstenošanai.

Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicēja meitas ikdiena pie pieteicēja aizritēja, uzņemoties atbildību un rūpes par pieteicēju, nevis otrādi. Apstāklis, ka bērnam regulāri trīs reizes nedēļā agri no rīta bija jāved pieteicējs uz medicīniskajām procedūrām un pēc tam jāatgādā mājās, jārūpējas par to, ka pieteicējs noteiktajos laikos un ārsta noteiktajos daudzumos lieto medikamentus, kā arī bija jārūpējas par citām pieteicēja ikdienas vajadzībām, turklāt tas jādara vienlaicīgi ar mācībām un ārpusskolas interešu pulciņu apmeklēšanu, radīja bērnam lielu emocionālu un fizisku spriedzi. Turklāt minētie apstākļi mijās ar meitenei esošo emocionālo spriedzi saistībā ar mātes nāvi.

Tiesa atzīst, ka šādi apstākļi atņem bērnam iespēju baudīt bērnību, justies pasargātam no vecāku puses un tādējādi liedz bērnam iespēju uz pilnvērtīgu fizisku un emocionālu attīstību. Bērna pāragra iesaistīšana pieaugušo pasaulē ne tikai atņem bērnam tiesības un iespēju atbilstoši savai emocionālajai, intelektuālajai un fiziskajai attīstībai pakāpeniski sasniegt pieaugušā vecumu, bet gan var radīt tālejošas negatīvas sekas emocionālajā sfērā turpmākajā dzīvē. Faktiskie apstākļi, kādi pastāvēja starp pieteicēju un viņa meitu, radīja pretēji vērstu stāvokli, kad nevis vecāks uzņemas atbildību un rūpes pār savu bērnu, bet gan bērns rūpējas par savu vecāku.

Kā izriet no pieteicēja paskaidrojumiem, pieteicējs minētajā situācijā faktiski nesaredz problemātiku. Par to liecina pieteicēja norādītais, ka, pirmkārt, ģimenes locekļiem ir jāparūpējas par viņu un tikai tad sociālais pakalpojums ir saņemams no ārpuses, otrkārt, meitai būtu tikai pāris reizes nedēļā jāsagatavo pieteicējam nepieciešamos medikamentus.

Attiecībā uz pieteicēja norādīto, ka viņš nav uzspiedis meitai rūpēties par viņu, norādāms, ka tas ir mazticami, jo, ja tā nebūtu, pieteicējs būtu jau savlaicīgi meklējis un atradis risinājumu, lai atslogotu meitu no viņa aprūpes, un meita nebūtu nonākusi pārguruma stāvoklī.

Arī vērtējot apstākļus, kā pieteicējam izveidojās sadarbība ar sociālo pakalpojumu sniedzējiem (aprūpētāju un asistentu), kopsakarā ar vēlmi atgriezt meitu atpakaļ pieteicēja dzīvesvietā, secināms, ka pieteicējs nebija patiesi motivēts palīdzības saņemšanai no malas, lai atvieglotu meitas ikdienas rūpes par pieteicēju. Proti, situācijā, kad pieteicējam bija jāveic līdzmaksājumi par sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem, pieteicējs atteicās saņemt pakalpojumus. Šāda rīcība kopsakarā ar pieteicēja faktisko nespēju parūpēties pašam par sevi un pausto ieskatu, ka viņš var parūpēties par meitu un viņai būtu jāatgriežas pieteicēja ģimenē, liecina, par pieteicēja paļaušanos uz situācijas atrisinājumu, izmantojot ģimenē esošos resursus, proti, meitas klātbūtni. Minēto cita starpā apliecina arī lietas materiālos esošais meitenes paskaidrojums par pieteicēja attieksmi pret viņu un viņas pienākumiem pret pieteicēju *(lietas 84. – 85.lapa, ierobežotas pieejamības informācija)*.

Tādējādi secināms, ka pieteicējs ļaunprātīgi izmantoja savas vecāka tiesības, liekot meitai rūpēties par viņu, un nenodrošināja meitas aprūpi un uzraudzību, jo meita aprūpēja un uzraudzīja pieteicēju.

[9.2] Tiesa konstatē, ka pieteicējs paskaidrojumos bāriņtiesai norādījis *(lietas 60.lapa)*, ka uzskata, ka meitenei nav nekāda pamata saņemt savus pabalstus, jo viņa nemācēs ar naudu rīkoties. Vienlaicīgi pieteicējs paskaidrojis, ka dodot meitai 50 *euro*. Pieteicējs atzīst, ka viņam ar meitu esot sarežģītas attiecības, meita pārdzīvojot mātes nāvi. Pieteicējs uzskata, ka viņš spējot rūpēties pa bērnu un nodrošināt viņu ar visu nepieciešamo. Viņš nekad neesot bijis fiziski vardarbīgs pret meitu, varbūt ir kliedzis, bet nekad neesot manipulējis un šantažējis. Tāpat pieteicējs paskaidrojis *(lietas 68.lapa)*, ka meitas materiālās vajadzības nodrošina aizbildne, kā arī meitai ir personīgie naudas līdzekļi, kas gūti no pabalsta un stipendijas. Vienlaicīgi pieteicējs norāda, ka viņam nav nekādu šķēršļu aprūpēt savu bērnu, un viņš esot spējīgs nodrošināt meitai aprūpi un uzraudzību, dzīvojot kopā ar pieteicēju meitene atradīsies veselībai un dzīvībai drošos un labvēlīgos apstākļos. Vardarbība pret meitu nekad nav notikusi.

Kā izriet no aizbildnes paskaidrotā *(lietas 35.lapa)*, meita ar tēvu bija sastrīdējušies, pieteicējs viņu izdzinis no mājām. Pieteicējs pēdējā laikā daudz konfliktējis. Pieteicējs esot emocionāli vardarbīgs pret meitu, kliedz, šantažē, saka, ka izdarīšot pašnāvību, ir bijis arī fiziski vardarbīgs. Vēlākā sarunā ar bāriņtiesu aizbildne informējusi *(lietas 79.lapa)*, ka pieteicējs nav izrādījis interesi par meitu, vienīgi pieprasījis atgriezt viņam naudas līdzekļus, kas atradušies uz meitai piederošā konta.

Kā paskaidrojusi meitene *(lietas 57.lapa)*, viņai ar pieteicēju vienmēr esot bijušas samērā vēsas attiecības, viņš ir bijis valdonīgs. Līdz ar to konflikti starp abiem ir bijuši samērā bieži. Meitene no savas bijušās dzīvesvietas pie pieteicēja vēlējusies paņemt vairākas sadzīves lietas, taču pieteicējs atļāvis paņemt tikai gultu. Savukārt meitai skolai nepieciešamās lietas pieteicējs atteicies iegādāties. Meitene vēlas pati saņemt savus sociālos pabalstus. Tāpat no meitenes stāstītā *(lietas 78.lapa)* izriet, ka, tā kā pati saņem apgādnieka zaudējuma pensiju un ģimenes valsts pabalstu, tad lietas sev nepieciešamās lietas pērkot pati, vai arī, kas nepieciešams, nopērkot aizbildne. Pie ģimenes ārsta ejot pati. Kad bija slimnīcā, viņu apciemojusi aizbildne, bet tēvs neatnāca. Vēlākā sarunā ar bāriņtiesu meitene stāstījusi *(lietas 79.lapa)*, ka kontakta ar pieteicēju viņai neesot un pieteicējs par viņu neesot interesējies. Vienīgi viņš esot pieprasījis meitenei atgriezt viņam naudas līdzekļus, kurus pats bija noformējis uz meitas konta. Kad meita vēlējās apsveikt pieteicēju Ziemassvētkos un Jaunajā gadā, viņš neatsaucās uz sveicieniem pozitīvi. Sarunā ar pieteicēju, viņš esot draudējis meitai un izrādījis negatīvu attieksmi. Pieteicējs neesot atdevis meitai dokumentu, kas apliecina 9 klašu izglītības apguvi, līdz ar to radās šķēršļi stāties darba attiecībās.

Kā informējis Rīgas Sociālā dienesta sociālais darbinieks *(lietas 58.lapa)*, pēc sociālo darbinieku sarunas ar pieteicēju par meitu un situāciju ģimenē, par pieteicēja plāniem attiecībā uz bērna aprūpi un uzraudzību, nav iespējams noteikt, vai pieteicējam ir pietiekama izpratne par meitas emocionālajām vajadzībām. Pieteicējam šobrīd ir grūti pieņemt situāciju, viņš joprojām ļoti pārdzīvo notikušo, ir ļoti egocentrisks un domā tikai par savām emocionālajām vajadzībām. Atbilstoši Rīgas Sociālā dienesta informācijai bāriņtiesai *(lietas 66.lapa)*, pieteicējs informējis to, ka esot atslēdzis meitai mobilo telefonu, jo nevēloties tā apmaksu sakarā ar to, ka meita neatbildot uz pieteicēja telefona zvaniem. Pēc pieteicēja attieksmes noprotams, ka attiecības ar meitu kļuvušas vēl saspringtākas. Pieteicējs, atspēkojot savu rīcību, kas saistīta ar meitenes mantu neatdošanu vai pārdošanu, paskaidrojis, ka rīkojies tā meitas neiejūtīgās attieksmes dēļ. Ja meita dzīvotu pie pieteicēja, tad viņai būtu tikai jānodrošina zāļu sagatavošana trīs reizes nedēļā, jo aprūpes mājās pakalpojums viņam ir nodrošināts, vienīgi situācija ar asistentu pašreiz esot nestabila. Savukārt Sociālā dienesta sarunā ar meiteni bija jaušams, ka meitene ir ļoti sāpināta par pieteicēja rīcību un attieksmi pret viņu. Pieteicēja nesavaldība un rupjie vārdi, atteikšanās no personīgo mantu atdošanas, kā arī meitenes mātes piemiņas vērtu lietu pārdošana meiteni dziļi aizvainojusi. Minētais norāda uz pieteicēja un meitas savstarpējā konflikta eskalāciju, jo pieteicējs neizprot meitenes emocionālās vajadzības. Vēlākos paskaidrojumos Rīgas Sociālais dienests norāda *(lietas 91.lapa)*, ka pieteicēja attieksme pret meitu nav mainījusies. Pieteicējs pauž sarūgtinājumu un aizvainojumu, uzskata, ka meita viņu ir pametusi. Pieteicējs neizprot meitas pārdzīvojumus un emocionālās vajadzības, uzmanību fokusējot tikai uz savām izjūtām. Pieteicējs nedomā, ka viņam pirmajam būtu jādomā par izlīgumu ar meitu. Savukārt meitene stāstījusi, ka saziņā ar pieteicēju, ja viņš atbildot uz meitas ziņām, tad tās ir vērtējamas kā aizvainojumi un pārmetumi.

Atbilstoši Rīgas tirdzniecības profesionālās vidusskolas 2020.gada 9.septembrī sniegtajai informācijai *(lietas 62.lapa)* meitene mācības izglītības iestādē uzsāka 2019.gada 1.septembrī. Savukārt 2020./2021.mācību gadā meitene mācās 2.kursā. 1.kursā saziņa ar vecākiem notikusi, izmantojot e-žurnālu *Mykoob* starpniecību un telefoniski sazinoties (1.kursā saziņa notikusi māti, bet 2.semestra beigās – ar pieteicēju). Meitenes uzvedība ir adekvāta, par veselības traucējumiem nesūdzas. Pazīmes, kas varētu liecināt par vardarbību ģimenē (skrāpējumi, sasitumi un zilumi), nav novērotas. Mācību stundās un ārpus stundu pasākumos nav novēroti mācību un disciplīnas pārkāpumi. Kursa audzinātāja nepieciešamības gadījumos (sekmes, kavējumi) sazinās ar pieteicēju.

Izvērtējot iepriekš konstatēto, tiesa secina, ka pieteicēja un viņa meitas savstarpējās attiecības ilgstoši nav bijušas tuvas un cieņpilnas. Turklāt pēc konflikta, kura rezultātā meitene aizgāja dzīvot pie aizbildnes, attiecības ne tikai nav uzlabojušās, bet gan eskalējušās. Pieteicēja norādītajam, ka viņš nekad nav bijis fiziski vardarbīgs pret meitu, nav izšķirošas nozīmes, jo lietas materiāli liecina, ka pieteicēja attieksme un savstarpējā komunikācija ar meitu ir emocionāli vardarbīga. Bērnam no vecāka jāsajūt atbalsts, iedrošinājums un mīlestība. Vecāki ir tie, kas veido attiecības ar bērniem, nevis otrādi. Tādējādi vecākam ir jābūt tam, kurš sper pirmo soli attiecību uzlabošanā un atjaunošanā ar bērnu. Kā jau tiesa norādīja, meitas attiecības ar pieteicēju nav uzlabojušās. Tieši pretēji, kā izriet no lietas materiālos esošās pieteicēja un viņa meitas sarakstes, pieteicējs komunikācijā ar meitu ir rupjš un nepieklājīgs, kā arī uz savām interesēm akcentēts *(lietas 97. – 106.lapa, ar tulkojumu no krievu valodas lietas 111. – 114.lapā)*.

Par apstākli, ka pieteicējs neizprot meitas vajadzības, cita starpā liecina arī epizode, kad pieteicējs atslēdzis meitai telefonu, jo viņa neatbild uz pieteicēja telefona zvaniem. Šāda rīcība neliecina par vecāka cienīgu rīcību. Proti, vecākam jāspēj stāvēt pāri iespējamām nepieņemamām bērna uzvedības reakcijām, jāspēj bērns pozitīvi motivēt un jāmāca bērns ar savu pozitīvo piemēru. Par to, ka pieteicējam nav svarīgas meitas jūtas un vajadzības, liecina arī apstāklis, ka pieteicējs nav atdevis meitai viņas mantas, bet gan pārdevis tās, tostarp pārdevis mirušās mātes piemiņas lietas. Pieteicēja norādītajam, ka viņš ir pārdevis mantas, ko pats pircis, nav nozīmes, jo brīdī, kad vecāks, ko dāvā savam bērnam, tas kļūst par bērna īpašumu. Saskaņā ar Civillikuma 177.panta otro daļu aizgādība ir arī vecāku pienākums rūpēties par bērna mantu. Savukārt saskaņā ar minētā panta septīto daļu rūpes par bērna mantu nozīmē gādību par bērna mantas uzturēšanu un izmantošanu tās saglabāšanai un vairošanai. Kā izriet no konkrētās lietas, pieteicējs nevis rūpējies par meitas mantas saglabāšanu, bet nesaskaņojot ar bērnu un negūstot tam piekrišanu ir atsavinājis meitas mantas.

Civillikuma 179.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Kā izriet no lietas materiāliem, ņemot vērā, ka pieteicēja meita sociālos pabalstus saņem personīgi pati, pieteicējs faktiski uzskata, ka viņam vispār nav nepieciešams uzturēt un pabalstīt meitu. Par to, ka pieteicējs nav uzturējis meitu, liecina lietas materiālos esošais Uzturlīdzekļu garantijas fonda administrācijas lēmums par uzturlīdzekļu izmaksu par meitu pieteicēja vietā *(lietas 40. – 41.lapa)*. Par to, ka pieteicējs neizprot bērna uzturēšanas nepieciešamību, liecina lietas materiālos esošais pieteicēja paziņojums aizbildnei, kurā pieteicējs pieprasa, lai aizgādne viņam atmaksā pieteicēja par meitu pārskaitītos uzturlīdzekļus (71,14 *euro* sešu mēnešu garumā, proti, 426,84 *euro*), jo aizbildne ir saņēmusi uzturlīdzekļus no Uzturlīdzekļu garantijas fonda administrācijas *(lietas 120.lapa)*.

Pirmkārt, no lietas materiāliem nav saprotams, cik lielus uzturlīdzekļus pieteicējs maksājis meitas uzturam, vai bāriņtiesai paskaidrojumos norādītos 50 *euro* vai aizbildnei pieprasītos 71,14 *euro*. Otrkārt, tiesa vērš pieteicēja uzmanību uz to, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.2.apakšpunktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem

bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā – katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas. Savukārt saskaņā Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumu Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2.punktu minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 500 *euro*. Tādējādi bērna uzturlīdzekļu minimālais apmērs ir 150 *euro*. Proti, saskaņā ar Civillikumu vecāka pienākums ir atbilstoši savām iespējam uzturēt bērnu, tomēr, uzturlīdzekļu zemākais slieksnis, ko vecākam ir jāsniedz bērna uzturam, nevar būt mazāks par valsts noteiktajiem 150 *euro*. Treškārt, vērtējot pieteicēja norādīto, ka viņš ir maksājis par meitas uzturu, norādāms, ka šādus pierādījumus pieteicējs nav iesniedzis, savukārt pārbaudot pieteicēja un viņa meitas bankas konta izdrukas par laika periodu no 2020.gada janvāra – 2021.gada septembrim *(lietas 122., 129.un 131.lapa)* secināms, ka pieteicējs uz meitas bankas kontu ir veicis kopsummā maksājumus par 10 *euro*. Ceturtkārt, apstāklis, ka pieteicējs, apciemojot meitu slimnīcā, pieprasījis meitai samaksāt pusi par dzīvokļa īri un komunālajiem maksājumiem, liecina, ka pieteicējs nav maksājis uzturlīdzekļus. Minēto apliecina, arī lietas materiālos esošā pieteicēja un viņa meitas savstarpējās sarakste, kur pieteicējs pieprasa no meitas naudu *(lietas 100. – 106.lapa ar tulkojumu no krievu valodas lietas 111. – 114.lapā)*.

Izvērtējot minēto, tiesa atzīst, ka pieteicējs nenodrošināja meitas aprūpi un uzraudzību, kā arī bija emocionāli vardarbīgs pret viņu.

Attiecībā uz pieteicēja iesaistīšanos meitas izglītošanā un veselības jautājumu risināšanā, norādāms, ka konkrētās lietas izlemšanā minētajiem jautājumiem nav izšķirošas nozīmes, jo bāriņtiesa ir vērtējusi apstākļus, kas attiecas uz bērnu īsi pirms pilngadības sasniegšanas. Proti, vecāku iesaiste 17 gadus sasnieguša bērna izglītības un veselības jautājumos lielākoties vairs nav trešajām personām no malas acīmredzami ieraugāma. It sevišķi gadījumos, ja ar bērnu izglītības iestādei nav problēmu (kā tas izriet no Rīgas Tirdzniecības profesionālās vidusskolas sniegtajiem paskaidrojumiem), savukārt no Pacientu tiesību likuma 13.panta izriet, ka 14 gadus sasniedzis bērns pats ir tiesīgs lemt par savu ārstniecību, proti, bez vecāku ziņas.

[10] Tiesa vērš pušu uzmanību uz to, ka no Bērnu tiesību aizsardzības likuma 20.panta otrās daļas, kā arī no ANO Konvencijas par bērna tiesībām 12.panta izriet, ka bērnam tiek dota iespēja tikt uzklausītam jebkādās ar viņu saistītās iztiesāšanas vai administratīvās procedūrās vai nu tieši, vai ar sava likumīgā pārstāvja vai attiecīgas institūcijas starpniecību.

Atbilstoši Eiropas Padomes Konvencijas par bērnu tiesību piemērošanu 3.pantam, bērnam, kuru attiecīgās valsts likumi uzskata par tādu, kuram ir pietiekama izpratne, saistībā ar tiesas procesu ir tiesības tikt uzklausītam un izteikt savu viedokli, bet atbilstoši 6.panta „c" punktam, tiesa pienācīgi ņem vērā bērna izteikto viedokli *(skat. Senāta 2008.gada 23.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-457/2008 12.punktu lietā Nr.A42527807)*.

No minētajām tiesību normām secināms, ka ar bērnu saistītu jautājumu iztiesāšanā piešķirama nozīme arī bērna viedoklim *(skat. turpat, kā arī Senāta 2012.gada 12.novembra sprieduma SKA-870/2012 11.punktu lietā Nr.A420344312)*.

Tiesa norāda, ka konkrētajā lietā, kur primāri vērā ņemamas ir bērna intereses, ir ne tikai uzklausījusi pieteicēja meitas viedokli, bet arī, ņemot vērā meitenes vecumu un vecumam atbilstošo personības nobrieduma pakāpi, to ir ņēmusi vērā šajā spriedumā.

[11] Ņemot vērā iepriekš secināto tiesa atzīst Lēmumu par tiesisku un pieņemtu bērna – pieteicējas meitas, vislabākajās interesēs, savukārt pieteicēja pieteikumu par nepamatotu un noraidāmu.

**Rezolutīvā daļa**

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

**nosprieda**

**pilnībā noraidīt** /pers. A/ pieteikumu par Rīgas bāriņtiesas 2020.gada 13.novembra lēmuma Nr.1-6/2076 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Karnīte